

Третій підхід щодо визначення сутності антикризового управління наголошує на необхідності попередження кризи на підприємстві. Наприклад, Т. В. Калінеску вважає, що антикризове фінансове управління – це система прийомів та методів управління фінансами, спрямована на попередження фінансової кризи та банкрутства підприємства [6, с. 173]. В даній версії маємо акцент тільки на недопущенні кризи, не враховуючи аспект боротьби з існуючою фінансовою кризою на підприємстві.

Стратегічні аспекти управління діяльністю підприємства на перспективу зустрічаються також у дослідженнях І. В. Алексєєва та ін., які зміст антикризового управління трактують з позицій можливості прогнозування й попередження виникнення його неплатоспроможності у відповідності зі стратегічними орієнтирами його фінансового стану та здобуття конкурентних переваг на ринку [7, с. 24].

Узагальнюючи різні підходи, вважаємо, що антикризове управління має поєднувати в собі заходи з попередження виникнення кризи, підтримання підприємства у стабільному стані та, у разі необхідності, виведення підприємства з кризи.

Залежно від стадії розвитку кризи, на нашу думку, доцільно виділити:

- запобіжне антикризове управління, яке здійснюється у процесі зародження кризи та спрямоване на попередження виникнення і розвитку кризових ситуацій;

- коригувальне антикризове управління, яке використовується у процесі розгортання кризи та зорієнтоване на прогнозування розвитку кризової ситуації та розробку антикризових заходів;

- стабілізаційне антикризове управління, яке реалізується в період загострення кризи та спрямоване на зменшення її негативних наслідків.

Таким чином, дослідження показало, що в сучасних умовах немає сталого визначення категорії «антикризове управління». Кожен науковець, який вивчає проблематику запобігання кризових явищ, має власну авторську думку про зміст категорії «антикризове управління». Проте ми дійшли висновку, що антикризове управління має забезпечувати стабільне функціонування підприємства завдяки своєчасному виявленню загроз зовнішнього та внутрішнього середовища та реагуванню на них, а в разі погіршення діяльності підприємства терміново реалізовувати заходи з подолання кризових явищ. У межах антикризового управління необхідно здійснювати аналіз різних сценаріїв розвитку подій та розробляти порядок дій у разі імовірних загострень протиріч всередині підприємства або із зовнішнім середовищем.

Висновок. Проведений у дослідженні аналіз наукових підходів до визначення економічної сутності поняття антикризового управління

дозволив нам систематизувати їх та зробити висновок, що антикризове управління підприємством – це управління, яке спрямовано на передбачення небезпеки кризи, аналіз її симптомів і усунення загрози появи кризових ситуацій, а в разі їх появи — аналіз і прийняття швидких заходів ліквідаційного характеру з найменшими втратами та негативними наслідками для підприємства. Ці наукові здобутки мають стати основою розробки ефективного механізму антикризового управління на сучасному підприємстві.

Список бібліографічних посилань

1. Довгань Д. А. Антикризове управління як спосіб запобігання та упередження неплатоспроможності корпорації. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2013. Вип. 3. С. 152–156.
2. Партин Г. О., Селюченко Н. Є. Фінансовий менеджмент. Львів : Вид-во НУ «ЛП», 2010. 332 с.
3. Крюкова І. О. Фінансова архітектура інноваційного розвитку молокопереробних підприємств. *Облік і фінанси*. 2013. № 2 (60). С. 87–93.
4. Бурій С. А., Мацеха Д. С. Антикризове управління та управлінські рішення – проблеми підприємств малого бізнесу : монографія. Хмельницький : Тріада-М, 2006. 93 с.
5. Бланк И. А. Антикризисное финансовое управление предприятием. Киев : Ольга ; Ника-Центр, 2006. 672 с.
6. Калінеску Т. В. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2010. 372 с.
7. Алексєєв І. В., Хома І. Б. Моделювання системи управління фінансовими потоками реального сектору економіки в умовах встановлення контролю над величиною «хаосності» ринку // Математичні моделі регулювання фінансових потоків : монографія / П. П. Костробій, І. В. Алексєєв, І. Б. Хома, Б. В. Гнатів, І. І. Кавалець, В. І. Алексєєв. Львів : Вид-во «Растр – 7», 2012. Розділ 1. С. 9–33.

Одержано 27.09.2017

УДК 65.012.8

Валентина Володимирівна СМАЧИЛО,

кандидат економічних наук, доцент,

професор кафедри економіки

Харківського національного університету будівництва та архітектури;

Юлія Валентинівна КОЛОМІЄЦЬ,

слухач магістратури

Харківського національного університету будівництва та архітектури

ДІАГНОСТИКА СТЕЙКХОЛДЕРІВ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЗАПОРУКА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Базисом безпечної діяльності будь-якого суб'єкту господарювання є врахування різноманітних факторів впливу, дію яких спричиняє діяльність тих чи інших контрагентів, суб'єктів, сторін тощо,

яких часто називають стейкхолдерами. За визначенням стандарту AA1000SES стейкхолдером вважається група, що може впливати на діяльність організації або, навпаки, здатна відчувати на собі вплив від діяльності організації, її продукції або послуг і пов'язаних з цим дій. Спеціально наголошується, що стейкхолдерами не є ті, хто просто може бути знайомий з організацією або мати думку про неї.

В свою чергу, підприємство також своїми рішеннями, діяльністю впливає на оточуюче середовище, змінюючи його позитивно або негативно. Тобто взаємна діяльність може бути безпечно/небезпечною, що вимагає постійного вивчення стейкхолдерів підприємства та їх залучення до сумісного прийняття рішень з метою нівелювання негативного впливу та синергетичного підвищення позитивного. Стейкхолдери підприємства присутні як в його внутрішньому оточенні, так і у зовнішньому. Найбільш вживаний перелік основних можливих стейкхолдерів підприємства представлено на рис. 1.

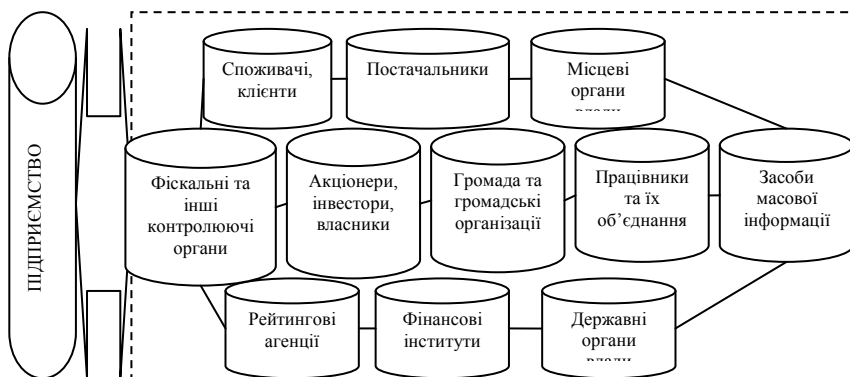

Рис. 1. Склад стейкхолдерів підприємства

Визначені групи стейкхолдерів можуть бути більш або менш деталізованими та впливають в тій чи іншій мірі на підприємство. Інтереси різних груп стейкхолдерів можуть бути різновекторно спрямовані, що може призвести до конфлікту та ще більше посилює роль діалогу. Саме тому аналіз стейкхолдерів представляє собою процес визначення найбільш впливових груп, взаємодія з якими може забезпечити стійкий розвиток суб'єкту господарювання. З цією метою розробляється так звана «матриця стейкхолдерів», де визначено: групу стейкхолдерів, їх інтереси (високий/низький), оцінюється вплив (сильний/слабкий) та пропонується стратегія взаємодії.